

[Duborg.]

vist anslaaes dertil — til ekstraordinære Vej-arbejder, og hvor ønskeligt dette Tilskud end kan være, virker det jo ikke paa den Maade, at det bringer nogen Nedgang i de kommunale Vejudgifter. Dette vil kun ske rent undtagelsesvis. For langt det største Antal Kommuner, ja, vi kan sige for snart dem alle sammen, vil Resultatet af Aendringen i Motorloven jo blive, at de faar ca. 10 Mill. Kr. mindre i Tilskud til deres Vejbudget, end de vilde have faaet, hvis den gamle Lov var blevet opretholdt. Det er et meget uheldigt Forhold, og man maa sige, at med den økonomiske Udvikling, der er foregaaet i den Tid, der er gaaet siden, er det i høj Grad beklageligt, at det er blevet saaledes.

Man vil maaske heroverfor sige, at det er en meget trist Fremstilling af hele vort Landbrugserhvervs Stilling i Dag, og det skal jeg villigt indrømme, men jeg vil paa den anden Side ogsaa gerne hævde, at det danske Landbrug trods dets Modgang staaer umaadelig stærkt gennem dets høje Produktionsevne, baade i Retning af Mængde pr. Enhed og i Retning af Kvalitet, og jeg tvivler ikke om, at vi vil kunne naa igen netop derved, at vi bevarer denne høje Produktionsevne, som sagt baade med Hensyn til Mængde pr. Menneske, der er beskæftiget, og paa Arealet, der er beslaglagt, og den Kapital, der er anvendt, og med Hensyn til den fine Kvalitet, som gennemgaaende præger de danske Landbrugsvarer. Men det ser unægtelig meget alvorligt ud i denne Tid.

Nu ved vi jo imidlertid Raad. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen fortalte i Lørdags Tinget, at Landbrugskrisen var heldigvis kun en Gældskrise, og at man for øvrigt kunde komme af med den ved at gaa over til Statsfæste. Ja, man maa sige, at hvis Spørgsmaalet ikke var mere betydeligt, var det hele saamænd ikke saa farligt; hvis det kun drejede sig om at skaffe Forrentning af Gælden, var det ikke noget stort Spørgsmaal. Det forbavser mig, at et Medlem af dette Ting, særlig det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, der jo dog faktisk maa have meget Kendskab til Landbrugets Produktionsforhold, kan fremsætte en saadan Paastand, der er fuldstændig i Strid med Virkeligheden.

Lad os se paa Gælden, og lad os se paa Spørgsmaalet om, hvorvidt dette, at vi bliver Statsfæstere i Stedet for Selvejere, frier os for Gælden. Hvad først Spørgsmaalet om Gælden angaar, vil jeg gerne straks gøre det høje Ting opmærk-

som paa, at det danske Landbrugs Gæld har ligget uforandret, praktisk talt, i 130 Aar. Efter Professor Falbe-Hansens Opgørelse var den i 1800 42 pCt., omkring ved 1880 var den 44—45 pCt. — jeg husker det ikke rigtigt, men et Par Procent til eller fra har ingen Betydning i denne Forbindelse, det faktiske er, at fra 1800 til 1930 har Landbrugets Prioritetsgæld hele Tiden bevæget sig mellem 40 og 50 pCt. Saa at tale om den nuværende Krise som en Gældskrise — ja, det maa der politiske Argumenter til, de økonomiske forslaar ikke.

Jeg vil ogsaa gerne til Forstaaelse af dette Punkt henlede Opmærksomheden paa, at Landbrugets Prioritetsgæld, som ifølge den sidste Opgørelse er 3 000 Mill. Kr., er præcis Halvdelen af Landbrugets Kapitalværdi, der er 6 000 Mill. Kr. Altsaa, Forrentningen af hele Landbrugets Prioritetsgæld med 5 pCt. udgør 150 Mill. Kr., medens Nedgangen, forudsat at vi beholder det Præsniveau, vi nu har, et Aar, vil andrage 300 Mill. Kr., altsaa dobbelt saa meget som Forrentningen af hele Gælden, saa De vil se, at selv om man strøg hele Gælden, selv om der kom en eller anden mystisk Mand fra Afrika og betalte hele den danske Prioritetsgæld, saa vilde de Mennesker i og for sig være, om ikke lige saa daarligt stillet, saa dog meget daarligt stillet; de vilde alligevel ingen Udsigt have til at faa et ordentligt Udbytte. Saaledes er Forholdet, og da disse Tal jo af gode Grunde ikke kan rokkes, fordi det er selve Statistisk Departements Opgørelser, kan det heller ikke nytte, at man vil søge at give hele denne Krise en anden Baggrund, en anden Aarsag, end den i Virkeligheden har. Krisen bestaar jo ganske simpelt deri, at Produktpriserne er faldet i meget høj Grad, medens Omkostningerne kun er faldet i mindre Grad.

Ærede Medlemmer vil ogsaa blive klar over, hvor urimeligt det er at gøre Landbrugskrisen til en Gældskrise, naar de sammenligner Landbrugets samlede Driftsudgifter med Forrentningen af Landbrugets Gæld. Forrentningen af Landbrugets Gæld udgør, som jeg nævnte, 150 Mill. Kr. om Aaret, men de samlede Driftsomkostninger ved Landbrugets Produktion vil antagelig ligge omkring 1 600 Mill. Kr., i alle Tilfælde sikkert over 1 500 Mill. Kr. Det vil saaledes ses, at selv om vi har en beklagelig stor Gæld — det var jo meget bedre, hvis alle var gældfri, det gælder for øvrigt lige saa fuldt indenfor andre Erhverv som indenfor Landbruget —, er Forholdet det,